

21 Απριλίου 2019

Παναγία των Παρισίων: Γιατί η αναστήλωση του ναού διχάζει τους ειδικούς

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#) / [Πολυμέσα - Multimedia](#)

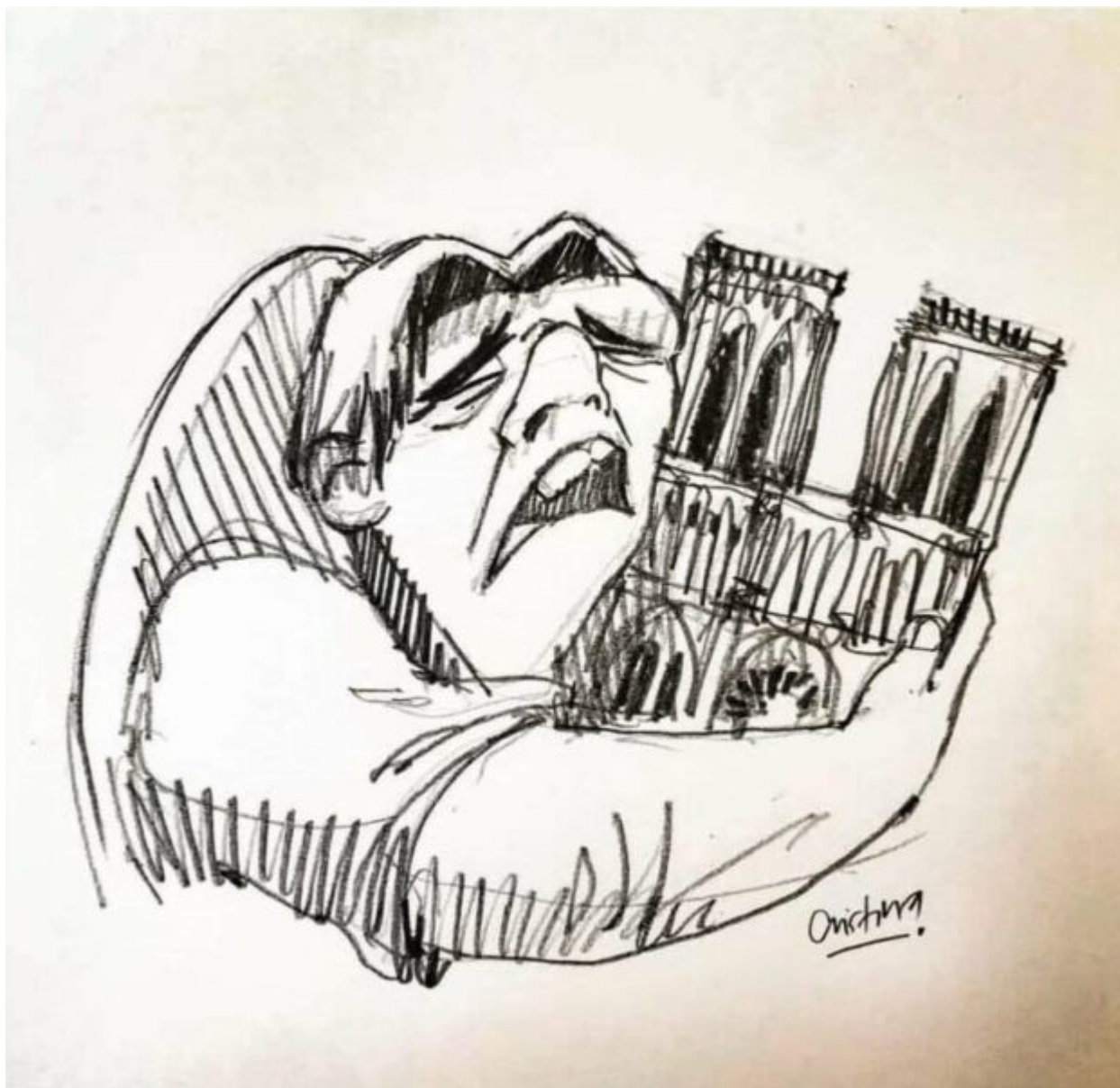
Μετά την καταστροφική φωτιά στην Παναγία των Παρισίων και τις υποσχέσεις

της γαλλικής κυβέρνησης να την αποκαταστήσει το ταχύτερο δυνατόν, ο λόγος περνά στους ειδικούς -αρχιτέκτονες, μηχανικούς και διαχειριστές των πολιτιστικών έργων- ώστε να αποφασίσουν τον τρόπο, τη μέθοδο αλλά και τη μορφή που θα πρέπει να έχει η Νοτρ Νταμ μετά τις απαραίτητες εργασίες.

Και αυτό γιατί και τα αρχιτεκτονικά μνημεία δεν μένουν στατικά μέσα στην πορεία τους στην ιστορία και στις διακυμάνσεις στην αντίληψη των εκάστοτε γενεών για το κάλλος.

Πράγματι, ο αρχιτέκτονας Βιολέ-λε-Ντυκ που είχε αναλάβει στα μέσα του 19ου αιώνα τη ριζική ανακαίνιση της Παναγίας των Παρισίων, είχε προσθέσει τους δαίμονες (τα γνωστά gargoyle), που προφανώς δεν είχε οραματισθεί ο επίσκοπος Μορίς ντε Σουλί στον 12ο αιώνα.

Όπως επίσης της πρόσθεσε και τον πυργίσκο του «Βέλους», ο οποίος και κατάρρευσε από τις φλόγες και στον οποίο ουδέποτε μπόρεσε να σκαρφαλώσει ο καμπύρης κωδωνοκρούστης Κουασιμόδος, καθώς το λογοτεχνικό έργο του Βίκτωρος Ουγκώ κυκλοφόρησε το 1831. Ο ίδιος ο Ουγκώ μέσα στις σελίδες του περιέγραφε «τη μεγάλη φωτιά ανάμεσα στους δύο πύργους», όπως ακριβώς φαίνεται στη φωτογραφία που κάνει τον γύρο του διαδικτύου.

Πλέον έχει ξεκινήσει μία μεγάλη συζήτηση για το εάν η Παναγία θα πρέπει να επιστρέψει στην ακριβώς προηγούμενη μορφή της ή είναι πρόπον να προστεθούν και σε αυτή στοιχεία σημερινά, που όμως θα εξασφαλίζουν καλύτερη θωράκισή της από καταστροφές.

Και πάνω σε αυτό το σημείο καταγράφονται οι πρώτες διαμάχες.

Οι διαμάχες των ειδικών

Ο πασίγνωστος αρχιτέκτονας Ρέντσο Πιάνο για παράδειγμα, σε σχόλιά του στην εφημερίδα *Corriere della Sera*, τάσσεται υπέρ της ανακατασκευής των ξύλινων αντηρίδων της στέγης, το γνωστό «forêt=δάσος», λόγω του πλήθους των δρύινων μαδεριών σε περίπλοκες συνθέσεις τριαρθρωτών τόξων που χρησιμοποιήθηκαν για να στηρίξουν το βάρος της.

Από την πλευρά του, ο επίσης διάσημος Ιταλός αρχιτέκτονας Μασιμιλιάνο

Φούκσας, που διατηρεί και γραφείο στο Παρίσι, τάσσεται υπέρ μίας μέσης οδού: «Θεωρώ πως θα πρέπει να σκεφθούμε μία μέση λύση με τα σημεία εκείνα που έχουν χαθεί στη φωτιά, κι ευελπιστώ πως θα είναι λιγότερα από εκείνα που είδαμε στις εικόνες και τα οποία θα μπορούν να αναστυλωθούν. Πιστεύω στη μέση οδό ανάμεσα στο ακραία σύγχρονο και στην αναστύλωση των παλαιών στοιχείων».

Ερωτηθείς εάν θα έβλεπε στη στέγη της Παναγίας έναν κρυστάλλινο θόλο σαν «τον Φάρο», που σχεδίασε ο ίδιος για ένα παλαιό μέγαρο της Ρώμης, ο Φούκσας απάντησε: «δεν βλέπω τόσο έναν Φάρο, αλλά η πρώτη ιδέα που μου ήλθε στο μυαλό ήταν αυτή ενός πανύψηλου πύργου φτιαγμένο από κρύσταλλο Μπακαρά, που είναι γαλλικό, και θα φωτίζεται τη νύχτα και θα γεμίζει φως».

Αναφερόμενος στην πιθανότητα να του ανατεθεί η αποκατάσταση της Νοτρ Νταμ δήλωσε: «δεν διεκδικώ την υποψηφιότητα και δεν έχω έτοιμο κάποιο σχέδιο, γιατί επαναλαμβάνω τούτη τη στιγμή προέχει να αγκαλιάσουμε αυτό το διεθνές σύμβολο που χάθηκε στις φλόγες. Όμως γνωρίζω ένα πράγμα: θα ήθελα τούτη τη φορά να σκεφθούμε ένα έργο όπως εκείνα του Μεσαίωνα, ένα συλλογικό έργο. Η πλειονότητα των Καθεδρικών κτίστηκαν από πλήθος μαστόρων, όλοι τους ισάξιοι, από τους λαξευτές της πέτρας, τους μαρμαρογλύφους έως τους αρχιτέκτονες».

Άγνοια για το τι πρέπει να γίνει τελικά, δηλώνει από την πλευρά της η Κάρμελ Λορένθο, διευθύντρια της Ανωτάτης Σχολής Συντήρησης κι Αποκατάστασης των Πολιτιστικών Μνημείων της Γαλικίας (που έχει υπό τη μέριμνά της τον διάσημο Καθεδρικό Ναό του Σαντιάγο ντε Κομποστέλα, το μεγαλύτερο δείγμα ρωμανικού ρυθμού). Η ίδια τονίζει πως εκείνο που θα πρέπει να γίνει εν πρώτοις είναι η

διαδικασία που οι ειδικοί ονομάζουν «αναστύλωση», δηλ. την αποκατάσταση της αρχικής μορφής του κτίσματος με τα ακριβή υλικά του που διασώθηκαν από τις φλόγες.

«Όμως θα πρέπει να αφήσουμε ορατές τις νέες τεχνικές και τα καινούργια υλικά που χρησιμοποιήθηκαν, επιλέγοντας χρώματα και τονικότητες διαφορετικές. Το μόνο που δεν πρέπει να γίνει, είναι να προσποιηθούμε πως δεν συνέβη τίποτα», τονίζει.

Ο υποδιευθυντής του Ινστιτούτου Εθνικής Κληρονομιάς της Ισπανίας Χαβιέρ Ριβέρα Μπλάνκο τονίζει πως προσωπικά θα επέλεγε «υλικά ανθεκτικά στην πυρκαγιά, όπως σίδηρο, όμως εκείνο που δεν έχει νόημα είναι να δημιουργηθούν ακριβή αντίγραφα των αγαλμάτων που καταστράφηκαν. Τα νέα που θα πάρουν τη θέση τους θα πρέπει να έχουν ένα σύγχρονο ύφος, δεν θα πρέπει να είναι η “ξεπατικωτούρα” των παλιών».

Δεν συμμερίζεται την άποψη αυτή ο Φρανθίσκο Νταρόκα, του Ιδρύματος Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής, σημειώνοντας πως «η εικονογραφία της Νοτρ Νταμ είναι τόσο δυνατή», που το πιο αρμόζον είναι να την αποκαταστήσουμε «με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη πιστότητα», αφήνοντάς την ακριβώς όπως ήταν μία ημέρα πριν την καταστροφή.

«Ο καθηδρικός των Παρισίων προσδίδει ένα ειδικό βάρος στην προσωπικότητα της πόλης. Είναι η δύναμη της συλλογικής μνήμης που ακυρώνει κάθε πιθανή μετατροπή του. Ο τόσο άδοξος τρόπος θανάτου του καθιστά απαράδεκτη κάθε προσπάθεια να φτιάξουμε μία παραλλαγή του: θα πρέπει να είναι ο ίδιος, όπως πριν την καταστροφή». Προς επίρρωση του επιχειρήματός του, ο Νταρόκα παραθέτει το παράδειγμα του Καμπαναριού του Αγίου Μάρκου στη Βενετία, το οποίο είχε καταρρεύσει το 1902. «Κανείς δεν θα αποδεχόταν κάτι διαφορετικό».

Από την πλευρά του, ο Τζουζέπ Φεράντο, του Αρχιτεκτονικού Συλλόγου της Καταλωνίας, υποστηρίζει πως δεν χρειάζεται να αποκατασταθεί η μορφή του Καθεδρικού, αλλά μάλλον «να διατηρηθεί η ίδια το πνεύμα της ίδιας καινοτόμου διάθεσης του Βιολέ-λε-Ντυκ», όταν διαμόρφωσε το κτίσμα.

«Εισήγαγε στον ναό τεχνικές και πρότυπα της εποχής του. Φυσικά, εκείνη που επλήγη περισσότερο από τη φωτιά ήταν η δική του ανακαινιστική πτυχή, όμως αυτό που πρέπει να κάνουμε τώρα είναι εκείνο που έπραξε τότε».

Την ίδια άποψη υποστηρίζει και η Κριστίνα Αρανσάι της Υπηρεσίας Αναστυλώσεων της Άλαβα (όπου υπάρχει ένα από τα καλύτερα δείγματα καθεδρικών, χαρακτηρισμένου ως μνημείο της ανθρωπότητας από την UNESCO), η οποία δηλώνει πως ούτε κι αυτή θα αποκαθιστούσε τη Νοτρ Νταμ στην «πρωτότυπη μορφή της».

Τον ηθικό παράγοντα επιστρατεύει και η Καρλότα Σανταμπάρμπαρα της Επαγγελματικής Ένωσης Συντηρητών και Αναστυλωτών της Ισπανίας (ACRE) για να εκφράσει την αντίθεσή της στις «ιστορικές πλαστογραφίες».

Αλλά ήταν ο Βίκτωρ Ουγκώ εκείνος που για πρώτη φορά είχε επισημάνει στο έργο του «Η Παναγία των Παρισίων» το 1831 την μεγάλη φθορά που παρουσίαζε ο μεγαλοπρεπής ναός στην εποχή του.

Σήμερα δεν χρειάζεται κάποιο άλλο μεγάλο έργο που να καταγγέλλει την παρακμή του ναού, που αποτελεί το «σύμπαν» του Κουασιμόδου, που ο μεγαλοφυής συγγραφέας με την πέννα του έχει εξακτινώσει σημασιολογικά για όλους τους ανθρώπους στον κόσμο. Το μόνο που θα πρέπει να αποφασισθεί είναι εάν ο Κουασιμόδος μέσα στο ανακαινισμένο σύμπαν του θα συνεχίσει να σκαρφαλώνει στα παλιά δομικά στοιχεία του 12ου αιώνα, ή σε κάποιαν υπερσύγχρονη κατασκευή του 21ου αιώνα.

Πηγή: cnn.gr